

RANTASALMEN KUNNANHALLITUKSEN VASTINE

Tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen vuodelta 2024

Kunnanhallitus on käsitellyt tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodelta 2024 ja esittää siihen seuraavan vastineen. Vastineessa erotellaan vuoden 2024 toiminnan havainnot sekä niihin liittyvät vuoden 2025 kehittämistoimet.

3.2 Strategiset tavoitteet

Tarkastuslautakunta toivoo, että kuntastrategian uudistuessa mittarit olisivat myös yksityiskohtaisemmin paremmin mitattavissa painopistealueittain.

Tarkastuslautakunta toteaa, että strategisten mittarien tulee olla todenmukaisesti mitattavissa. Esimerkiksi päämäärä: Kuntalaisten omatoimisuus ja aktiivisuus -> Strateginen mittari: Aktiiviset yhdistykset (lkm) on mitattu vain kunnalta haettujen ja kunnan myöntämien avustusten mukaan.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen kuntastrategian toteutukseen ja selkeisiin avauksiin.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan talouden seurantajärjestelmä on ajantasainen ja raportointi toimielimille toteutuu riittävässä laajuudessa.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan riskien kartoittamisen systemaattista kehittämistä on jatkettu myös vuonna 2024.

Vuonna 2024 kuntastrategian toteutumista ja mittareiden toimivuutta arvioitiin osana toimintakertomusta. Kunnanhallitus yhtyy arviointikertomuksessa esiin tuotuihin havaintoihin mittariston kehittämistarpeista. Taloushallinnon raportoinnin käytettävissä olleiden tietojen ajantasaisuus parani vuoden 2024 loppua kohti, mutta taloushallinnon toimijan alkuvuoden vaikeudet häiritsivät käytännön toimintaa vuoden aikana. Vuonna 2024 riskien arviointia ja sisäisen valvonnan toimivuutta on kehitetty osana kunnan hallintoa ja toimintakertomusraportointia. Työtä jatketaan vuoden 2025 aikana erityisesti riskienhallinnan systemaattisuuden vahvistamiseksi ja käytäntöjen yhtenäistämiseksi koko organisaatiossa.

Vuonna 2025 laaditaan uusi kuntastrategia, jossa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että tavoitteet ovat mitattavissa ja arvioitavissa. Mittareiden tulee tukea strategisten painopisteiden toteutumisen seurantaa. Lisäksi kvartaaliraportointia kehitetään edelleen osaksi johtamista ja päätöksenteon valmistelua. Riskienhallinnassa jatkossa on tarpeen kiinnittää aikaisempaa enemmän huomiota myös korruption ehkäisyyn, kestävään hallintoon ja vastuullisuusperiaatteiden vahvistamiseen osana sisäisen valvonnan kokonaisuutta. Näitä kehitetään osana ohjeistusta ja toimielinten raportointia.

3.3 Toiminnalliset tavoitteet

Tarkastuslautakunta toteaa, että raportointi tavoitteiden osalta on muuttunut selkeäksi ja perustelut ylityksille sekä alituksille on tuotu hyvin esille.

Tarkastuslautakunta toivoo, että uuden raporttipohjan tuomat kvartaaliraportoinnit otettaisiin aktiivisesti osaksi arkista työn- ja päätöksentekoa.

Vuonna 2024 talousarviotavoitteiden esittämistapaa on pyritty kehittämään ja tätä kautta ohjaamaan myös kuntastrategian jalkautumista käytännön toiminnassa. Talousarvion huomattavien muutosten esittämisellä toteutumien yhteydessä pyritään antamaan hyvä kokonaiskuva tavoitteista ja toiminnasta.

Talousarviotavoitteiden kytköstä kuntastrategiaan ja niistä johdettavaa kvartaaliraportointia kehitetään edelleen osaksi johtamista ja päätöksenteon valmistelua.

3.4 Taloudelliset tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet pääosin hyvin hallintokuntien osalta. Vesi- ja viemärlaitoksen osalta käyttötalouden toimintakate toteutui alle tavoitteen 38 t euroa. Vesi- ja viemärlaitoksen käyttötalouden alijäämäksi muodostui 57 t euroa, joka on 167 t euroa alle talousarvion tavoitteen.

Tarkastuslautakunta toivoo, että talousarviota suunniteltaessa oltaisiin tietoisia tulevista menoista, eikä lisämäärärahoja tarvitsisi hakea jatkuvasti. Toivoisimme kaukonäköisyyttä talouden suunnitteluun. Ymmärrämme kuitenkin, että ennakoimattomia menoja/tuloja ei voi aina ennustaa.

Tarkastuslautakunta toivoo, että rahoituslaskelmallekin asetettaisiin sitovat tavoitteet jatkossa.

Vuoden 2024 tilinpäätös osoitti alijäämäisen tuloksen, ja erityisesti vesi- ja viemärlaitoksen sekä eräiden tytäryhtiöiden taloudellinen tulos heikkeni. Arvonalentumiset on kirjattu kirjanpitolain mukaisesti, ja ne ovat tarpeellisia, jotta tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan kunnan taloudellisesta tilanteesta. Tytäryhtiöiden kannattavuutta heikentää osaltaan rakennuskannan vanheneminen ja siihen liittyvä kasvava korjausvelka.

Vuoden 2025 talousarvio on laadittu verrattain tiukaksi, sillä tavoitteena on ollut positiivinen tulos sekä sopeutuskohteiden löytäminen on koettu olevan haastavaa. Talousarviossa on sisällytetty sitovat tavoitteet myös rahoituslaskelmaan, vastauksena tarkastuslautakunnan aiemmin esittämään suositukseen. Kunnanhallitus tunnistaa talouden tasapainottamisen tarpeen ja kehittää edelleen talouden suunnittelua ja seurantaa, jotta lisämäärärahatarpeita voidaan jatkossa vähentää. Kunnanhallitus yhtyy lautakunnan toiveeseen rahoituslaskelman sitovista tavoitteista talousarvioon.

3.5 Investoinnit

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen huomattessaan vuoden 2024 investointien toteutumisprosentin suuruuden. Siirtyneille ja toteutumattomille investoinneille on ollut selkeät perusteet.

Vuoden 2024 investointien toteutuminen oli määrällisesti lähellä alkuperäistä talousarviota, mutta osa hankkeista siirtyi myöhemmäksi. Kunnanhallitus toteaa, että siirtymille on ollut käytännön perusteet.

Vuonna 2025 investointien priorisointia ja toteutuksen seurantaä kehitetään edelleen osana kunnan talouden ja toiminnan kokonaisohjausta.

3.6 Henkilöstö

Tarkastuslautakunta oli iloinen huomattessaan Rantasalmen kunnan uusien työpaikkojen kiinnostuvuuden hakijoiden määrissä.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että yt-neuvotteluiden jälkeen uusien työntekijöiden kiinnostavuutta seurataan aktiivisesti sekä niitä kehitetään.

Tarkastuslautakunta toivoo, että kunnassa pidetään samalla huolta riittävästä henkilöstöresursseista, eikä ylirasiteta tiettyjä virkoja/työnkuvia.

Vuoden 2024 aikana henkilöstömäärässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota henkilöstöresurssien riittävyyteen sekä uusien tehtäväkuvien vaikutuksiin toiminnan kokonaisuuteen. Organisaatiomuutoksen jälkeen työn vaatavuuden arviointi on tehty tehtäväkuvien pohjalta.

Kunnanhallitus toteaa, että paikoin henkilöresurssi on ohut ja muodostaa osaltaan tunnistetun riskin. Erityisesti viime vuosina muuttuneet tehtävät, kuten sote-uudistuksen jälkeinen kunnan roolin muutos ja lisääntyneet valtiolliset ohjausveloitteet, ovat lisänneet vaatimuksia henkilöstölle. Lisäksi kunnassa varaudutaan lähivuosien eläköitymisiin, mikä korostaa osaamisen hallinnan ja henkilöstösuunnittelun merkitystä. Vuonna 2025 kunnanhallitus painottaa, että organisaation rakenteen ja henkilöstöresurssien tulee tarkoituksenmukaisesti vastata toiminnallisia tarpeita. Osaamisen kehittäminen ja resurssien tarkastelu ovat keskeisiä osia tätä työtä.

4. Konserni- ja omistajaohjaus

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että talousarviossa tulee määritellä konsernitason tavoitteet riittävän selkeästi hyvän arviointityön toteuttamiseksi.

Vuonna 2024 konserniohjauksen käytäntöjä arvioitiin, ja tytäryhtiöissä tapahtui useita rakenteellisia muutoksia. Kunnanhallitus tunnistaa tarpeen selkeyttää konsernitason tavoitteita ja seurata kiinteistöomaisuuden tasearvoja systemaattisesti.

Vuonna 2025 kunnanhallitus laatii omistajapoliittiset linjaukset kunnan konserniyhtiöille. Lisäksi kunta jatkaa kiinteistöjen ja yhtiöiden tasearvojen seuraamista osana taloushallinnon prosesseja. Sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen liittyvä valmistelu etenee vuoden 2025 aikana.

5. Muut havainnot

Tarkastuslautakunta on iloinen huomattessaan, että toimintaa on kehitetty aktiivisesti vuoden 2024 aikana ja omista eduista on pidetty aktiivisesti huolta.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen huomattessaan kunnan kompensoineen kansalaisopistoon kohdistuvia suuria valtionosuusleikkauksia ja näin pehmentäneen mahdollisia radikaaleja seurauksia. Tarkastuslautakunta on kuitenkin edelleen huolissaan Järvi-Saimaan kansalaisopiston tulevaisuudesta valtionosuusleikkausten myötä.

Tarkastuslautakunta toivoo edelleen vuokra-asuntojen uustuotannon käynnistämiseen ratkaisua.

Tarkastuslautakunta on erittäin tyytyväinen nuorten pajan ja etsivänuorisotyön toimintaan.

Tarkastuslautakunta on iloinen huomattessaan elinvoiman työpanoksen positiivisen kehittymisen ja kunnan sosiaalisen median näkyvyyden kasvamisen. Lisääntyneet yrityskäynnit kunnan yrityksissä on yksi monista positiivisista huomioista sosiaalisessa mediassa.

Kunnan toiminnan kehittäminen ja edunvalvonta on kunnan olemassaolon kannalta avaintekijä. Kunta on tukenut kansalaisopiston toimintaa valtionosuusleikkausten keskellä vuoden 2024 aikana. Kunta tunnistaa, että nykyisellä tulopohjalla valtion tekemien leikkausten kompensointi pitkällä aikavälillä on vaikeaa. Vuokra-asuntotuotannon edistäminen ei edennyt vuoden 2024 aikana toivottuun suuntaan. Nuorten palveluiden käynnistynyt toiminta on osoittanut organisaatiomuutoksen tuomat synergiaedut toiminnossa. Markkinoinnin ja viestinnän kehittämisen toimenpiteiden suunnitelmallinen ja resursoitu toiminta on onnistumisen kannalta ensiarvoinen tekijä.

Vuonna 2025 tämän käynnistyminen edellyttää yksityisen toimijan löytymistä. Elinvoimaisuuden kehittämistä on vuonna 2025 pyritty vahvistamaan toimintojen uudelleen järjestelyllä ja painottamalla resurssien kohdentamista vaikuttavimpiin kokonaisuuksiin.

Lopuksi

Kunnanhallitus kiittää tarkastuslautakuntaa sen tekemästä huolellisesta arviointityöstä. Vuoden 2024 toiminnassa ja taloudessa esiin nousseet huomiot ovat perusteltuja ja toimivat tärkeänä tukena vuoden 2025 kehittämistoimille.

Kunnanhallitus